

Toyotomi Hideyoshi i japansko-korejski rat 1592-1598

Drnasin, Darija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:594642>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Darija Drnasin

**Toyotomi Hideyoshi i Japansko-korejski rat
1592.-1598.**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA POVIJEST

DARIJA DRNASIN

**TOYOTOMI HIDEYOSHI I JAPANSKO-
KOREJSKI RAT 1592.-1598.**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Jukić Vidas

Zagreb, 2021.

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Koreja i Hideyoshi: povijest i biografije	2
2.1	Korejsko kraljevstvo	2
2.2	Veza s Ming carstvom	4
2.3	Hideyoshi	7
3.	Japansko-korejski sukobi u svijetlu Hideyoshijevih ambicija	11
3.1	Početni uspjesi i neuspjesi	11
3.2	Cijena slave	17
4.	Zaključak	22
5.	Literatura	24

1. Uvod

Rad se bavi Japansko-korejskim ratom, tzv. Imjin ratom koji je trajao od 1592. godine do 1598. godine, iz perspektive Toyotomija Hideyoshija, japanskog feudalnog vladara koji Japanu donosi vrijeme ujedinjenja nakon burnog razdoblja Sengoku perioda, odnosno perioda ratovanja i nemira, i koji će na putu do Kine poharati Koreju. Hideyoshijevi ciljevi bili su slabljenje Kineskog carstva, širenje Japana i vladanjem cijelim prostorom istočne Azije. Koreja je bila put i sredstvo za ispunjenje toga cilja, ali svoje ciljeve ne uspijeva ostvariti upravo zbog korejskog tvrdoglavog otpora.

Teza rada je da je Hideyoshiju Koreja služila kao političko sredstvo za jačanje vlastitog položaja u istočnoj Aziji, a napose položaja u Kini. Ipak, ovaj rad stavlja naglasak na Imjin rat kada Hideyoshijevе ambicije i ne ispunjenje istih, te neslaganje sa japanskom elitom dovode do potpunog japanskog povlačenja iz Koreje.

Cilj rada je prikazati na koji je način nepoštivanje Koreje i ne postizanje kompromisa dovelo do strašnih gubitaka na svim zaraćenim stranama te u konačnici i do potpunog zatvaranja Japana nakon Hideyoshijevе smrti.

Literatura koju sam koristila se sastoji od knjiga niza autora koji se bave povijesti Japana, Kine i Koreje, a to su Curtis Andressen, Samuel Hawley, Kim Jiwung i Robert Kong Chan, članka profesora Hur Nam-Lina, četvrtog sveska u izdanju Cambridge University Pressa o ranomodernom Japanu, te nekoliko enciklopedijskih članaka sa Encyclopaedie Britannice. Knjige su izrazito opširne i detaljne i dale su mi odličan pregled razdoblja koje sam istraživala. Bilo mi je bitno koristiti se literaturom od korejskih, japanskih i kineskih povjesničara kako bi dobila što širu i objektivniju sliku događaja koji je obuhvaćao te tri zemlje.

Rad je podijeljen na četiri poglavlja, s time da je prvo poglavlje uvodno, drugo poglavlje se kroz tri potpoglavlja bavi pregledom povijesti Korejskog kraljevstva i Choson dinastije, odnosom između Koreje i Kine i razlozima zašto su te zemlje zajedno uvučene u rat, i biografijom Toyotomija Hideyoshija. Treće poglavlje se kroz dva potpoglavlja bavi Hideyoshijem u ratu, samim ratom i važnim događajima tijekom dvije invazije. Posljednje poglavlje govori o posljedicama Imjin rata.

2. Koreja i Hideyoshi: povijest i biografije

2.1 Korejsko kraljevstvo

Dinastija Choson (1392.–1910.) je posljednja i najdugovječnija carska dinastija u Koreji. Osnovao ju je general Yi Song-gye (1335.-1408.), koji je osnovao i glavni grad Hanyang, odnosno današnji Seoul. Dinastija se još naziva i Yi, zbog imena vladajuće obitelji. Yi Song-gye, tj. kasnije kralj Taejo je od kineskog cara tražio legitimaciju za osnutak dinastije. Odabrao je ime Choson, „jutarnji mir“, kao novo ime, što je označavalo kraljevstvo koje je postojalo na poluotoku još od davnina.¹ Također je počeo slati ambasadore u Kinu da izraze svoje poštovanje Nebeskom prijestolju i da izraze svoju želju u nastavljanju *sadae* odnosa između dva kraljevstva.² Koreja je ponovno priznala Kinu kao centar. Kineski su kulturni utjecaji bili vrlo snažni u tom razdoblju. Administracija Choson dinastije je oblikovana po uzoru na kinesku birokraciju, a neokonfucijanizam je usvojen kao ideologija države i društva.

Koreja je bila izložena snažnim gravitacijskim silama iz Kine koja je privlačila poluotok u podređeni odnos koji će svoj najzreliji oblik dobiti upravo tijekom Choson dinastije. Kroz 15. i 16. stoljeće Choson Koreja bila je najvjernija kineska vazalna država Ming carstvu, i Kinezi su je smatrali svojim najciviliziranijim susjedom. To je bio status na koji su se Korejci gledali s velikim ponosom. Nisu smatrali za sebe da su potpuno jednaki Kini ali su dijelili kinesku veličinu i prihvatili su kineske civilizacijske utjecaje. Korejci su svoju kulturu temeljili na kineskoj kulturi. Učili su kinesku povijest i kineske spise. Svoj su sud oblikovali po uzoru na kineski sud, oblikovali svoju vladu prema kineskoj, a svoje su dužnosnike odijevali u kineske halje i odore. Njihovi su kraljevi dobivali legitimitet od kineskog cara u obliku Mandata od Neba. Slijedili su kineski kalendar, s time priznajući carevu ulogu kao posrednika između neba i zemlje.

Službeno kineski car je stajao na vrhu kao najveća snaga a kraljevi Koreje, Japana, Jave, otoka Ryukyu, Kambodže, Tajlanda i svih drugih država bili su ispod njega. No međutim, Koreja je

¹ Samuel Hawley, *The Imjin War: Japan's Sixteenth Century Invasion of Korea and Attempt to Conquer China*, Conquistador Press, 2014., 59.

² Vidi str. 5 ovog rada.

uživala bolji položaj. Kina je bila civilizirano središte, a Koreja se smatrala malim središtem i zauzimala je drugo mjesto.

Choson dinastija je imala 26 monarha, a vladala je od 1392. godine pa sve do japanske aneksije Koreje 1910. godine. Konfucijanizam je službeno je usvojen kao državna religija i zamijenio je budizam. Uspostavljene su i mnoge konfucijanske ustanove. U društvu je dominirala nasljedna aristokratska klasa *yangban*, „dva reda“, što je označavalo civilne i vojne dužnosnike.³ Članovi *yangbana* posvetili su se proučavanju neokonfucijanizma i u državnoj službi su obnašali javne funkcije. Društvo je rano procvjetalo, intelektualno i kulturno, naročito tijekom vladavine Sejong Velikog (1397.- 1450.), četvrtog kralja⁴. Tisak je razvijen u Koreji tijekom 13. stoljeća pa su proizvedene mnoge publikacije u područjima poput medicine, astronomije, geografije, povijesti i poljoprivrede, a do napretka u tehnologiji tiskanja dolazi u 15. stoljeću.⁵ 1420. godine osnovana je kraljevska akademija pod nazivom Chiphyonjon, u kojoj su se mladi znanstvenici bavili proučavanjem i istraživanjem.⁶ 1443. godine dovršena je korejska fonetska abeceda *Hangul* pod Sejongovim vodstvom, koja se koristi i danas. Tijekom vladavine Seja (1417.- 1468.), sedmog kralja, pojavila se moćna centralizirana vladina struktura. Zemlja je bila podijeljena na osam upravnih provincija, a sve je dužnosnike imenovala središnja vlada. Zakoni su kodificirani, a najviše upravno tijelo bilo je Državno vijeće.

Japancima se nije sviđao poredak u kojem su oni smatrani u nižem položaju od Kine, a kamoli od Koreje. Oni su stoga sa prezirom gledali na njihov odnos u kojem Japan nije imao nikakvu značajnu ulogu. U Japanu se naizgled činilo se da nikada jedna osoba nije bila u sveukupnoj kontroli otočja, postavljajući pitanje je li to uopće bila nacija. Uvijek su se međusobno borili, ponašali se kao pirati prema svojim susjedima u Koreji i uglavnom favorizirali nasilje i ratovanje umjesto mira. Bili su necivilizirani, opasni i bahati, te stoga ne čudi što su Korejci uvijek priklanjali Kini kao prijateljcima. Oni uviđaju koliko je Japan bio nestabilan i rascijepljen.

Tijekom vladavine Seonjoa (1552.-1608.), četrnaestog kralja Choson dinastije, Toyotomi Hideyoshi koji je upravo ujedinio Japan, poslao je velike snage u Koreju u pokušaju invazije

³The Editors of Encyclopaedia, „Chosŏn dynasty“, pristup ostvaren 19.7.2021., <https://www.britannica.com/topic/Choson-dynasty>.

⁴Jinwung Kim, *A history of Korea: from „Land of the Morning Calm“ to states in conflict*, Indiana University Press, 2012., 186.

⁵Kim, *A history of Korea: from „Land of the Morning Calm“ to states in conflict*, 215.

⁶The Editors of Encyclopaedia, „Chosŏn dynasty“, pristup ostvaren 19.7.2021., <https://www.britannica.com/topic/Choson-dynasty>.

na Kinu. Ono što je Hideyoshija dodatno motiviralo da krene na Kinu bila je njena unutarnja slabost koja se počela sve više pokazivati krajem 16. stoljeća. Izvana se činilo da je Kina najmoćnija nacija na licu zemlje. Teritorij joj je bio prostran, protezao se od Tihog oceana na istoku do ruba tibetanske visoravni na zapadu; od Burme i Vijetnama na jugu pa sve do sjevera do Mandžurije i mongolskih stepa.⁷ Bile su joj vjerne i primala je danak od kraljevstava poput Koreje, Vijetnama, Tajlanda, Jave, Sumatre, Filipina, Bornea i, do sredine stoljeća, Japana.⁸ Stanovništvo je bilo ogromno, negdje oko stotinu i oko pedeset milijuna, što je zapanjujuća brojka u to vrijeme.⁹ Ekonomija je također bila ogromna, proizvodila se sve veća količina žitarica, pamuka, svile, porculana, duhana, papira, kikirikija, tinte i indiga. Povijest se ondje stvarala, bila je fontana religiozne mudrosti, nadahnuće za filozofe, izvor tehnoloških inovacija.

Ali unatoč tom vanjskom sjaju, iznutra je ležalo mnoštvo slabosti - političke, ekonomske i vojne - koje su pak dovele do neprekidnih kriza. Wokou gusari na jugoistoku, napadi Mongola na sjeveru, vojna pobuna na mandžurskoj granici, sukobi na burmanskoj granici, glad na zapadu, odnosno krize gotovo svake godine od 1570-ih do 1610-ih.¹⁰ Ove naznake slabosti dovele su Hideyoshija, ujedinitelja Japana, da pomisli da bi mogao srušiti Ming dinastiju, osvojiti cijelu Kinu i njene vazalne države. Na putu do Kine prvo je stajala Koreja.

2.2 Veza s Ming carstvom

Povezanost između Kine i Koreje i razlozi zašto je Kina pomogla Koreji kada je napadnuta može se objasniti kroz razumijevanje pojma *sadae*, odnosno posebnog odnosa koji su te zemlje imale. *Sadae* tzv. „služenje velikoga“, bilo je osnovni element vanjskih odnosa Choson dinastije sa Ming i Qing dinastijom u Kini.¹¹ Takvu politiku je pokrenuo Yi Seong-gye, odnosno prvi kralj Choson dinastije kralj Taejo kada ju je osnovao 1392. godine. Bilo je to vodeće načelo koje je definiralo odnose Koreje i Kine. Taj pojam poznat je i danas u obje države iako ih one drukčije tumače; naime Kinezi smatraju da je *sadae* bio potez Korejaca kojim su

⁷ Hawley, *The Imjin War*, 26.

⁸ Isto.

⁹ Isto.

¹⁰ Hawley, *The Imjin War*, 39.

¹¹ Robert Kong Chan, *Korea-China Relations in History and Contemporary Implications*, The University of Hong Kong, 2018., 2.

htjeli služiti Kini zato što su se divili njenoj nadmoći, no Korejci *sadae* smatraju više pragmatičnom strategijom kojom su se koristili kako bi pomogli sami sebi i svojim nacionalnim interesima.

Sadae je konfucijanski koncept, zasnovan na sinovskoj pobožnosti, uzajamnom hijerarhijskom odnosu između starijeg i mlađeg. Riječ *sadae* sastoji se od dva dijela: „sa“ i „dae“, „sa“ znači služiti i „dae“ znači veliki.¹² Pojam se koristi kao oznaka za bilateralne vanjske odnose između carske Kine i dinastije Choson u Koreji. Provodilo se kao službena politika prema Kini tijekom čitave Choson dinastije, tijekom koje je utjecaj kineske kulture na Koreju bio izrazito dominantan. U to se vrijeme Kina smatrala kulturnim središtem istočne Azije, a mnogi obrazovani Korejci bili su privučeni superiornošću kineske civilizacije - posebno konfucijanizmom.

Među svim dinastijama, kineskim i stranim, Choson dinastija je nesumnjivo bila najviše konfucijanizirana. Konfucijanizam je znanstvena tradicija i način života koji je propagirao Konfucije u 6. i 5. stoljeću pr. Kr a Kina ga je koristila i stoljećima kasnije.¹³ Iako nije organiziran kao religija, duboko je utjecao na istočnoazijski duhovni i politički život. Osnovna ideja je *ren* „humanost“, „dobronamjernost“, koja označava izvrstan karakter u skladu s *li* „ritualnim normama“, *zhongom* „odanosti“ nečijoj istinskoj prirodi, *shu* „uzajamnosti“ i *xiao* „sinovskoj pobožnosti“. Oni zajedno čine *de* „vrlinu“.¹⁴ Korejci su aktivno proučavali kinesku kulturu i oponašali kinesku praksu. Proučavanje kineskog jezika i filozofije je bilo postavljeno u srž obrazovanja u Koreji: kineska književnost i filozofski kanoni konfucijanizma postali su udžbenici u školama širom zemlje. Korejci su apsorbirali konfucijanske ideje i norme, i razvili su političke institucije replicirajući one u Kini, uključujući dizajn državne službe i birokratsko upravljanje. Koreja je dostigla visoko cijenjeni status *Sojunghwe*, tzv. „male Kine“¹⁵.

Provedba *sadae* odnosa između Kine i Koreje je temelji se na konfucijanskoj vrlini sinovske pobožnosti i odanosti, onaj mlađi mora poštovati i služiti starijem, kao u odnosu sina s ocem.¹⁶ Takav koncept bio je između Kine i njenih vazalnih država, te bi napuštanje te dužnosti

¹² Chan, *Korea-China Relations in History and Contemporary Implications*, 25.

¹³The Editors of Encyclopaedia. "Learn about the core values and beliefs of Confucianism.", pristup ostvaren 20.7.2021., <https://www.britannica.com/summary/Confucianism>.

¹⁴ Isto.

¹⁵ Chan, *Korea-China Relations in History and Contemporary Implications*, 10.

¹⁶ Isto.

rezultiralo osudom i kaznom od strane Nebeskog prijestolja. Kinu su poštovale i služile su joj sve druge države - no prema konfucijanskim doktrinama, Kina je istovremeno preuzela ulogu oca koji se brine o prednostima drugih država. Služenje Kini bila je racionalna odluka zasnovana na izračunu troškova i koristi koju bi manja država poput Koreje imala, s obzirom na njezinu geografsku blizinu i ogroman jaz između dviju zemalja u pogledu vojne i ekonomske moći. Obje strane imaju međusobne odgovornosti jedna prema drugoj. Bezuvjetnom moralnom dužnošću utjelovljenom između oca i sina, konfucijanizam je propisao odnos između kralja i njegovog naroda, odnosno Kine i njezinih vazalnih država.

Na međudržavnoj razini Koreja je bila vazal Ming carstva. Koreja je uživala visok stupanj autonomije u samoupravljanju, no unatoč tome, ustoličenje kralja Choson dinastije ne bi bilo legitimno ako se od kineskog cara ne dobije investitura.¹⁷ Ni uspostavljanje prijestolonasljednika nije bila iznimka - njegovo pravo na nasljeđivanje kraljevstva bilo je podložno odobrenju kineskog cara. Obveze Koreje bile su slati danak u Kinu, plaćati porez kineskom caru te pružati vojnu potporu kada god je to bilo potrebno. Vojna potpora vrijedila je i s druge strane. U pogledu nacionalne sigurnosti, ako je Koreji prijetila i napadala ju druga država, Kina će ju štiti pružajući vojnu potporu, do čega je došlo upravo u Imjin ratu kada Hideyoshi napada Koreju. Kralj Seonjo je, tijekom šest godina rata, uvijek održavao identitet Choson dinastije kao vazala Minga i nikada nije pomišljao na predaju Japanu. Prema njegovoj logici, sve dok se Koreja držala služenja Ming carstvu, Ming je trebao spasiti Koreju - jer mu je spašavanje vjernog vazala trebala biti dužnost. Za Seonjoa je odgovornost za ovaj rat počivala prvo na Japanu kao stvaratelju problema, i na Mingu kao rješavaču problema, koji je bio odgovoran za spašavanje nevine Koreje i kažnjavanje krivca. Seonjova je logika bila jednostavna: u hijerarhijskoj strukturi Kina je bila krajnji senior i sudac a Koreja i Japan bili su juniori i njihovo je ponašanje bilo podložno kineskoj prosudbi. Ako je Koreja iskreno služila Ming carstvu, Ming ju je trebao zaštititi. Koreja je služila Kini do tada već 2 stoljeća, nije surađivala sa Japanom, niti mu se predala u invaziji. Kralj Seonjo je tvrdio da su, upravo zbog njegovog odbijanja da se udruži s Hideyoshijem u napadu na Minga, japanski osvajači uništili Koreju. Koreja je to vidjela kao žrtvu koju je podnijela kako bi zaštitila Ming carstvo i prema tome je Kini trebalo biti neupitno hoće li pomoći Koreji ili ne.

¹⁷ Chan, *Korea-China Relations in History and Contemporary Implications*, 34.

2.3 Hideyoshi

Toyotomi Hideyoshi (1536./37.-1598.) bio je feudalni vladar i glavni carski ministar koji je završio ujedinjenje Japana u 16. stoljeću koje je započeo njegov prethodnik Oda Nobunaga (1534.-1582.). On je bio ključna osoba u japanskim invazijama na Koreju a njegova glad za vlasti može se vidjeti od najranijih dana. Bio je sin seljaka, a kao dječak je napustio dom u provinciji Totomi i postao sluga regionalnog vladara daimyoa Totomija. Nakon kratkog razdoblja, vratio se kući kako bi postao pješadijski vojnik japanskog vođe Ode Nobunage. Njegova vedra narav, taktičnost i inteligencija pomogli su mu da bude unaprijeđen u samuraja. Kada je Nobunaga započeo kampanju za podčinjavanje Japana 1568. godine, Hideyoshi se s njim borio u mnogim važnim bitkama. U rujnu 1573. godine svrgnuo je dva moćna daimyoa i postao je gospodar Nagahame, provincije Omi, a potom je uzeo ime Hashiba Chikuzen no kami, odnosno Hashiba, Gospodar Chikuzena.¹⁸ Vidimo da je bio vrlo sposoban i da nije propuštao prilike kako bi se poboljšao svoj položaj.

Hideyoshi je imao osobne karakteristike koje su mu omogućile procvat u teškim vremenima. Navodno vrlo sitan i neugledan, Nobunaga ga je zvao Majmun, bio je samozatajan čovjek a uspio se uzdići u redovima i postao je jedan od najsposobnijih Nobunaginih generala.¹⁹ Hideyoshi je bio poznat kao briljantan vođa, sposoban steći prijatelje i stvoriti saveze kako bi izbjegao nepotrebno krvoproliće, a ipak se mogao nemilosrdno boriti kad je bilo potrebno. Od 1577. godine, po nalogu Nobunage, Hideyoshi je krenuo u suzbijanje zapadnog Japana, tijekom kojeg je napao provinciju Bitchu. 1582. godine Oda Nobunaga počinio je samoubojstvo nakon pobune koju je vodio njegov čuvar Akechi Mitsuhide; Hideyoshi se preselio na istok da osveti Nobunagu pobijedivši Mitsuhidea, što je postigao u bitci kod Yamazakija.²⁰

Bitka kod Yamazakija bila je prekretnica. Obilježila je predaju uzdi vlasti s Ode Nobunage na Hideyoshija. Iako je bio bezrezervno odan Nobunagi, Hideyoshi je uvijek ostao svoj čovjek. Nikad nije htio kao Nobunaga bacati svoje vojnike u bitku ako se pobjeda mogla postići na neki drugi način- lukavstvom i strpljenjem.

¹⁸ T. Kuwata. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20.7.2021., (<https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>).

¹⁹ Curtis Anderssen, *A short history of Japan: from samurai to Sony*, Allen&Unwin, 2002., 61.

²⁰ T. Kuwata. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20.7.2021., (<https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>).

Ta razlika će postati očitija nakon Nobunagine nasilne smrti. Nakon što se konsolidirao u bivšoj Nobunaginoj domeni 1583. godine, Hideyoshi je odbacio Nobunaginu strategiju nacionalnog ujedinjenja uništavanjem suparnika jednog po jednog. Hideyoshi je bio spreman zaboraviti sva prošla rivalstva i ostavite daimyoe na miru sve dok su priznavali njega kao autoritet. Daimyoi su sada imali izbor. Mogli bi se boriti protiv Hideyoshijeve zastrašujuće vojske i riskirati da izgube sve, uključujući i svoje živote, ili su mu se mogli zakleti na vjernost i u zamjenu zadržati svoju zemlju i položaj kao regionalni vladari. Hideyoshi je bio velikodušan hegemon. Daimyoi koji su mu se pridružili u njegovoj kampanji nacionalnog ujedinjenja Japana nagrađeni su za svoje usluge s većim feudom, većim prihodima, čak i poklonima u zlatu i srebru.²¹ Hideyoshi je obećavao daimyoima sigurnost, stabilnost, mir i bogatstvo, a sve uz skromnu cijenu priznanja njega kao gospodara.

1583. godine sagradio dvorac u Osaki. Zatim je krenuo u svoj pokušaj osvajanja cijelog Japana nastojeći dovršiti Nobunagino ujedinjenje zemlje nakon više od dva stoljeća feudalnog ratovanja. Tijekom svog uspona na vlast Hideyoshi je ulagao velike napore da odbaci svoje seljačko podrijetlo i stekne viši društveni status. Njegov prvi zadatak bilo je stjecanje odgovarajućeg obiteljskog imena. Nakon što je naslijedio Nobunagu trebao je novo prezime kako bi legitimirao svoj status i status svojih mogućih nasljednika. Car mu je dodijelio obiteljsko ime Toyotomi i tako je postao Toyotomi Hideyoshi²². Također je trebao titulu. U početku je htio postati šogun, pa je 1585. godine pitao šoguna Yoshiakija da ga usvoji kako bi preko njega mogao dobiti tu titulu, no Yoshiaki odbija zbog Hideyoshijevog skromnog podrijetla. Umjesto toga, prihvatio je titulu *kampaka*, „carskog namjesnika“²³. Car je uklonio postojeće *kampake* s funkcije i Hideyoshi je preuzeo tu ulogu 1585. godine koju je zadržao sljedećih šest godina. Nakon osvajanja cijelog Japana, Hideyoshi je povjerio položaj *kampaku* svom nećaku Toyotomiju Hidetsuguu, odsada preuzimajući naslov *taiko*. Sve do njegove smrti, bio je poznat kao *taiko*, „umirovljeni carski namjesnik“²⁴. Nakon što je 1590. godine pokorio distrikte Kanto i Ou na istoku, postao je šef saveza daimyoa koji su činili vladu nacionalnog ujedinjenja.

²¹ Hawley, *The Imjin War*, 17.

²² T.Kuwata. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20.7.2021., <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>.

²³ Hawley, *The Imjin War*, 20.

²⁴ Isto.

Nastavio je staru politiku preraspodjele feudalnih posjeda poraženih neprijatelja vjernim sljedbenicima kako bi mogao paziti na potencijalne suparnike. To je bilo neophodno s obzirom na višegodišnji problem kontroliranja regionalnih daimyoa. Slao je problematične vazale u udaljena područja gdje su bili odsječeni od svojih izvora moći i bila je manja vjerojatnost da će spletkariti protiv Hideyoshija. Tehnika je postala toliko uobičajena da je dobila naziv *kunigae*, ili „promjena provincije“.²⁵

Hideyoshi je proveo i niz reformi. Jedna od značajnijih mjera je bila *katana kari* 1588. godine, tzv. oduzimanje mačeva ili lov na mačeve²⁶. Nametnuo je zabranu uporabe i posjedovanja mačeva, kratkih mačeva, koplja, vatrenog oružja i bilo kakvih drugog vojnog oružja od strane farmera, trgovaca i redovnika tako da su im samo samuraji imali pristup.²⁷ Ako bi ih posjedovali, takva „nepotrebna oruđa“, prema ediktu, oni bi mogli pasti u napast da počnu izbjegavati poreze ili čak planirati ustanke. Ovaj potez je znatno pomogao da se smanje seljački ustanci. Hideyoshijev edikt o mačevima je imao vrlo širok društveni utjecaj u praksi, jer je pomogao naglasiti razliku između društvenog statusa samuraja, čija je profesija bila baratati oružjem, i farmera čiji je posao bio obrađivati zemlju.²⁸ Ipak, njihov društveni položaj ih nije oslobađao od služenja vojske. Na isti su način bili mobilizirani seljaci kao radnici u vojne kampove, kao i obični ribari koji su regrutirani u službu kao mornari na vojnim ili transportnim brodovima. Drugi edikt koji je Hideyoshi izdao, manje poznat ali jednako važan za ocrtavanje njegovih težnji da se smanji mogućnost nasilja ili oružanih napada, bio je o zabrani piratstva²⁹. Taj edikt je naređivao automatsku provjeru kapetana brodova i ribara, i oni su morali pisano potvrditi da se neće upuštati u bilo kakve piratske aktivnosti.

Također je provodio *shiro wari*, tj. uništavanje dvoraca kako bi uništio nepotrebna uporišta u cijelom Japanu³⁰. Uveo je i *shi-no-ko-sho*, ukidajući klasne razlike između ratnika, poljoprivrednika, obrtnika i trgovaca, i dopuštajući svakoj klasi da živi u različitim dijelovima

²⁵ Anderssen, *A short history of Japan: from samurai to Sony*, 62.

²⁶ T.Kuwata. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20.7.2021., <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>.

²⁷ John Whitney Hall, James L. McClain, *The Cambridge History of Japan, Volume 4, Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008., 263.

²⁸ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 264.

²⁹ Isto.

³⁰ T.Kuwata. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20.7.2021., <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>.

grada ili sela kako bi promovirao uredno uspostavljanje feudalnog društva³¹. Uz to, provodio je *kenchi*, tzv. mjerenje zemljišta, i ukidao je cestovne kontrolne točke kako bi promovirao prijevoz³². Sagradio je i dva strateški smještena dvorca, u Osaki i Nagasakiju, koji su bili pod njegovom izravnom kontrolom.³³

Hideyoshi je postao otac vrlo kasno u životu kada mu je jedna od njegovih konkubina rodila sina Hideyoriya.³⁴ Zabrinut da će njegov nasljednik biti eliminiran, što je dijelom bio i razlog iza stroge politike svoje kasnije vladavine, stvorio je petočlano regentsko vijeće. Njegov je plan bio da vijeće vlada dok Hideyori ne postane punoljetan. Dobio je sina kada je već bio na pragu šezdesetih godina, već i bez nade da će ostaviti nasljednika, ali sa s većom paranojom oko zadržavanja vlasti. Sada kada je Hideyori bio u igri, invazije na Koreju, ali i siguran povratak u Japan, njemu su se činile gotovo neizbježne.

³¹ Isto.

³² Isto.

³³ Anderssen, *A short history of Japan: from samurai to Sony*, 62.

³⁴ Anderssen, *A short history of Japan: from samurai to Sony*, 64.

3. Japansko-korejski sukobi u svijetlu Hideyoshijevih ambicija

3.1 Početni uspjesi i neuspjesi

Hideyoshi je poslao vojsku da napadne Kinu i Koreju 1592. godine. Razlozi za to ostaju kao otvorena rasprava među povjesničarima. Možda je želio proširiti svoju moć ili ostvariti san o ponižavanju arogantne Kine. Postoji mišljenje i da se želio riješiti vojnika od neposlušnih daimyooa, dok drugi pak vjeruju da je trebao više zemlje za podjelu vjernim sljedbenicima. U svakom slučaju, rezultat je bio slabljenje vlade Kine i znatno uništavanje dijelova Koreje.

Hideyoshi je sam sebi dao za pravo da širi svoje carstvo u prekomorskim zemljama, i tvrdio je da je njemu želja za osvajanjem dana sa Neba. Hideyoshi je korejskom kralju 1590. godine napisao kako je Sunce ušlo u utrobu njegove majke u snu, što je bio siguran znak da će slava njegova imena preuzeti Četiri mora, kao što i sunce obasjava svemir³⁵. Njegov je cilj bio proširiti svoju slavu kroz tri zemlje: Japan, Koreju i Kinu³⁶. Sada kada je Japan bio ujedinjen i u miru prosperirao, a Hideyoshi demonstrirao svoju moć ondje, mogao je napasti Kinu kako bi ondje proširio japanske običaje i vrijednosti, a htio je započeti sa prolaskom kroz Koreju do Kine. Hideyoshijevi ambasadori su pokušali Korejcima objasniti kako samo žele da korejska vlada omogući Japancima prolaz kroz Koreju do Kine. No, Korejci se nisu dali nasamariti i odbili su biti dijelom napada na zemlju koja im je bila gospodar.

Ideja za kontinentalnom invazijom nije došla prvo došla Hideyoshiju, nego njegovom prethodniku Odi Nobunagi. Nobunaga je još 1582. godine izjavio da je njegova želja podjarmiti Kinu jednom kada on zavlada sa svih 66 japanskih regija, tj. ideja o osvajanju Kine bila je zajednički cilj obojici ujedinitelja Japana, i obojica su to vidjela kako nastavak napada u kojima je Japan bio podređen tuđem režimu³⁷. Tijekom Hideyoshijeve vladavine ta ideja se činila više mogućom jer je došlo do unutaršnjeg japanskog ujedinjenja pod njegovom vlasti. Hideyoshi je napad na Kinu i Koreju vidio kao prirodan nastavak njegovih pothvata u Japanu. Veliki vanjski podvizi bili bi kruna njegovim uspjesima.

³⁵ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 265.

³⁶ Isto.

³⁷ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 266.

Hideyoshi je htio demonstrirati nepobjedivu japansku nadmoć i htio je doći do svog glavnog vanjskog cilja nauštrb Kine i Koreje, kao i unutarnjeg, odnosno japanske daimyoe sasvim podčiniti svojoj volji.

Mobilizacija za Hideyoshijev korejski pothvat obuhvatila je cijeli Japan, bez obzira jesu li trupe bile direktno uključene u operacije na kontinentu. Mobilizirane vojske u ovom slučaju nisu bile sastavljene samo niti isključivo od ratnika, profesionalnih vojnika, ili samuraja - kvote su se popunjavale većinskim dijelom sa običnim farmerima i ribarima prisiljenima u službu.

Prva invazija je započela 23. svibnja 1592. godine kada je prva divizija japanske ekspedicijske snage stigla u Pusan³⁸. Japanci traže slobodan prolaz kroz Koreju- Korejci odbijaju, birajući otpor nasuprot povrede časti, te Pusan pada sljedećeg dana. Iz Pusana su japanske snage brzo napredovale prema sjeveru poluotoka. Gotovo da im nitko nije zasmetao od cijele nepripremljene korejske vojske. Mnogo korejskih zapovjednika napustilo je svoje službe a 18 dana nakon japanskog dolaska u Pusan, korejski kralj je pobjegao iz glavnog grada Seoula, u Pyongyang³⁹. Već nakon tri tjedna od početka invazije, Seoul je pao od strane snaga pod vodstvom Konishija i divizija pod Katom Kiyomasom, Nabeshimom Naoshiegom i Sagarom Nagatsune⁴⁰. Do 23. srpnja Konishijeve snage su okupirale Pyongyang, opet primoravajući korejskog kralja da bježi. Ipak, japanske snage nisu uspjele proći dalje od Pyongyanga, stacionirajući se ondje do početka 1593. godine kada su poražene i primorane na povlačenje od strane kineske vojske koja je poslana kao pomoć Koreji. U međuvremenu je druga divizija japanskih trupa, napredovala na sjeveroistok. Nakon napuštanja Ansonga, vojska pod vodstvom Kata Kiyomase i Nabeshima Naoshige prošla je istočnim Hwanghaeom i nakon tjedan dana marširanja ušla je u Hamgyong provinciju, svoj cilj⁴¹. Japancima je trebalo malo više od dva mjeseca da podčine naseljene dijelove tog ogromnog područja, sjeverno-istočni dio Koreje. Sukladno sa Hideyoshijevim naredbama prema pokorenim područjima, generali su u okupiranim područjima seljacima nametnuli poreze, oduzeli im oružja, primorali ih na to sve uzimanjem talaca, i bezobzirno ubijali one koji se nisu htjeli pokoriti, kao da su podvrgavali još samo jednu japansku provinciju.

³⁸Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 273.

³⁹ Isto.

⁴⁰T. Editors of Encyclopaedia. "Katō Kiyomasa." *Encyclopedia Britannica*, July 29, 2021., pristup ostvaren 19.8.2021., <https://www.britannica.com/biography/Kato-Kiyomasa>.

⁴¹ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 275.

Kato Kiyomasa je otišao u Mandžuriju, koju je zauzeo, testirati svoje snage protiv druge. Nakon povratka iz Mandžurije, za koju je tvrdio da je umirio i da su se sada porezi uredno plaćali, njegov mjehurić uspjeha se ipak rasplinuo jer je shvatio da je došlo do revolta u sjevernim provincijama gdje je on ostavio vlast; Japanci su pokoreni korejskim gerilskim napadima. Sve više postaje jasno da Japanci nisu kontrolirali ništa više nego samo niz utvrda po obali te se počinju primjećivati prvi znaci pat pozicije. Kato sa svojim trupama je bio potreban na južnom dijelu poluotoka, posebno u Kyongsangu, provinciji gdje su korejski gerilci ometali japansku liniju komunikacije. Ugrožavali su glavnu rutu opskrbe između Pusana i Seoula, a veliki ustanci i mobilizacija trupa, uglavnom predvođeni pripadnicima lokalnog plemstva, odvijali su se prije ili kasnije u svakoj provinciji Koreji u koju su agresori ušli. Gerilci i milicija poharali su japanske divizije, te su one bile sve više ograničene na gradove koji su zajedno nadzirali prilaze Seoulu diljem zapadne granice Kangwona i odustali su od napora da zavladaju ostalim provincijama.

Početak sljedeće godine, Japanci još uvijek nisu pretrpjeli jako veliki poraz na kopnu, ali su postali defenzivni, a korejskih gerilca, iako su bili potučeni svaki put kad bi bili stjerani u kut, Japanci se ipak nisu mogli riješiti, jer za područja koja su mislili da su pokorili su odbijala ostati mirna. Za razliku od kopnene vojske, korejska se mornarica pokazala superiornom u odnosu na japansku u kvaliteti naoružanja i vodstva. Japanci sa svojim lakim pljačkaškim brodicama, nisu se mogli mjeriti sa čvrstim i lako upravljivim korejskim plovilima. Posebno su im probleme stvarali takozvani „brodovi kornjače“, čvrsti drveni brodovi koji su imali ispupčene palube naoštrene komadima metala kako bi obeshrabrili bilo čiji ukrcaj, i imali su 14 topova⁴². Nikad ih nije bilo više od nekoliko ali činili su srž udarne sile koja je više puta iznenadila i pobijedila Japance. Pod vodstvom taktičkog zapovjednika mornarice Yi Sun-sina, korejska flota ratovala je u deset pobjedničkih angažmana duž južne obale između Sacheona i Pusana ljeti i početkom jeseni 1592. godine⁴³. Ove korejske pobjede prisilile su Japance da svedu opseg svojih pomorskih operacija na pasivnu obranu morskog puta između Kyushua, Tsushime i Pusana. Japanska flota je zadržana izvan Žutog mora i tako nije mogla ostvariti komunikaciju sa kopnenim snagama a kamoli ih opskrbljivati. Hideyoshi tada zapovijeda da se izbjegavaju akcije na moru.

⁴² Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 277.

⁴³ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 278.

Opskrbu japanskoj vojsci su dostavljali ljudi ili konji, nesigurnim putevima. Ova logistička potreba ozbiljno je otežavala organizacijsku sposobnost japanskih zapovjednika i povećavala je potrebu za radnom snagom. Japanci su u početku bili samouvjereni da će moći živjeti od zemlje, pogotovo kada su ogromne količine riže i drugih žitarica pohranjene u žitnicama korejske vlade došle u njihove ruke, ali to se s vremenom ispraznilo.

Korejci, nažalost, nisu sami mogli istjerati neprijatelja. Prve kineske trupe prešle su rijeku Yalu prema Koreji onog dana kada su Japanci zauzeli Pyongyang, i sa ne više od tri tisuće ljudi došlo je do debakla u kojem su se Kinezi morali povući, ali čak su i u porazu šokirali japanske generale koji su shvatili da je bilo samo pitanje vremena kada će se vratiti u punoj snazi. Kinezi se, međutim, nisu mogli posve posvetiti Koreji sve dok se nisu obračunali sa mongolskom pobunom na dalekoj sjeverozapadnoj granici Ming carstva; započinju pregovore sa Konishiem Yukanigom koji pristaje na pedesetdnevno primirje. Kinezi su, međutim, zapravo htjeli iskoristiti vrijeme primirja kako bi ojačali i opremili svoje snage. Kada su pregovori ponovo započeli pred kraj primirja, kineski izaslanik je rekao da bi kineska vlada razmotrila nastavak diplomatskih odnosa i trgovine sa Japanom, ako bi se Japanci najprije sasvim povukli iz Koreje. Ti su pregovori bili mogući sa kineske strane jer je kineska vojska od 40 tisuća ljudi po zapovjednikom Li Ju-sungom čekala da umaršira u Koreju⁴⁴. Kinezi su se približavali korejskoj prijestolnici, no međutim, japanski okupatori pokazali su da su njihove snage su bile daleko od istrošenih tako što su izveli oštar protunapad. Uspjeli su zarobiti dio Li Ju-sungove vojske, i poklali su kinesku konjicu kada je zapela. Li Ju-sung je pobjegao sa ostatkom svojih trupa natrag u Pyongyang.

Unatoč pirovim pobjedama, članovi terenskog osoblja Hideyoshija okupili su se da sastave tmurno izvješće za svog gospodara o neizbježnim razlozima za povlačenje njegovih divizija sve do Seoula, o kritičnoj potrebi za osiguranjem komunikacijskih puteva do Pusana i nesigurnoj opskrbi trupa; vidjeli su da je prelazak u defenzivu u Koreji postao neizbježan. Japanci više nisu bili dovoljno jaki kako bi nastavili defenzivu protiv Kineza, niti sve samouvjerenijih Korejaca, ali su i dalje bili dovoljno jaki kako ih se ne bi moglo lako sve izbaciti iz Seoula.

⁴⁴ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 280.

Bez obzira koliko je Koreja žrtvovala, bili su nepokolebljivi u odluci da ne žele surađivati s Japanom. Ming carstvo je također počeo napuštati svoj plan za mir s Japanom i poticali su na rat. Korejci su ojačali svoju obranu i očistili polja, lišavajući Japance svoga žita. Pod pretpostavkom da je Ming carstvo smatralo Japan beznačajnom zemljom, Hideyoshi je onda odlučio poslati vojsku da dokaže upravo suprotno. Koreja nije htjela surađivati. Kad je Hideyoshi u skladu s tim krenuo u ispravljanje Korejaca, oni su se pokazali dovoljno drskima da se obrane. Rezultat toga je bilo tisuće ubijenih, a glavni grad je pretvoren u pepeo. Kina ih je pokušala spasiti, ali nije uspjela. Tako Japanci dolaze do zaključka da je za sve neprilike u potpunosti kriva Koreja.

Hideyoshi je naveo svoje uvjete primirja u dokumentu naslovljenom na Konishija i ostale glavne predstavnike kojima je naređen da detaljno objasne sadržaj dokumenta carskim izaslanicima Minga. Hideyoshi je postavio 7 uvjeta: kći kineskog vladara morala je postati supruga japanskog cara, trebala se obnoviti trgovina između Japana i Kine; visoki dužnosnici tih dviju zemalja trebaju razmijeniti obećanja o prijateljstvu, četiri provincije i glavni grad će se vratiti korejskom kralju (tj. četiri južne provincije Koreje moraju biti pripojene Japanu), visoko rangirani korejski taoči biti će poslani u Japan; dva zarobljena korejska princa bit će oslobođeni, i korejska vlada se mora zakunuti da više nikad neće suprotstaviti Japanu⁴⁵. S obzirom na postojeću situaciju u Koreji, Hideyoshi je bio pretjerano optimističan ako je stvarno očekivao da će dobiti sve ono što je zahtijevao. Hideyoshijevi diplomati, poglavito Konishi, su trebali doći do nagodbe koja bi Hideyoshiju išla u korist, ali su također znali da je takav sporazum sa Kinom, po njegovim uvjetima, nemoguć. Konishi je odlučio to riješiti na svoj način, odnosno, nastalo je lažirano pismo u kojem „bivši kampaku Japana, Vaš podanik Taira no Hideyoshi“ tvrdi da je doista ponizan pred božanskom zaštitom koja je tekla sa prijestolja u Kini, i kako bi očuvao mir u sva četiri kuta svijeta, proglašava Japan djetetom Ming carstva⁴⁶. Vjerodostojnost pisma postala je upitna u Seoulu, ali nakon što je potvrđeno da će Japan povući svoje snage iz Koreje i da neće tražiti nikakve veze sa Kinom, čak ni trgovinske, i da će uspostaviti prijateljske veze sa Korejom kao još jednom vazalnom zemljom Ming carstva, carski dvor u Pekingu onda odlučuje dodijeliti Hideyoshiju titulu kralja Japana. Kineski izaslanici odlaze u Japan predati Hideyoshiju znakove vlasti, on ih prima u svom dvorcu u

⁴⁵ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 282.

⁴⁶ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 283.

Osaki. Na kraju svih svečanosti, svećenik Saisho, Hideyoshijev stručnjak za diplomatsku korespondenciju, pročitao mu je pismo kineskog cara iz kojeg Hideyoshi shvaća da zapravo niti jedan od njegovih sedam zahtjeva nisu prihvaćeni i da je postao samo vazal. Zbog toga Hideyoshi bijesni.

Generali Kiyomasa i Yukaniga su najprije pokušali na diplomatski način riješiti situaciju, i to je ono što je odražavalo namjere Hideyoshija jer se on nadao da će pronaći način da sačuva svoj obraz dok okončava rat. Bez obzira kako bi se provelo, preduvjet za mir bili su novi tvrdoglavi zahtjevi Japana da Choson dinastija pošalje princa kao taoca ili da pošalju tributarne darove⁴⁷. Ako bi Koreja ispunila jedan od ovih uvjeta, japanska vojska bi se potpuno povukla iz Koreje.

Diplomacija treba biti politička akcija u središtu svega, ali ovdje izostaje. Koreja je čvrsto odbijala razgovarati s Japanom, odbijala je poslati darove a kamoli samog princa. Nadali su se da će vlastitom i kineskom silom istisnuti japansku vojsku i dobiti svoju osvetu. Iako je Koreja znala da Japan ima jaku vojsku i zna da će im nastavak rata naštetiti, bila je sigurna u sebe i u pomoć Ming carstva i uvjereni da će pobijediti na kraju, pa Japan nikada nije doživljavala kao nekoga za diplomatske pregovore. Diplomatska nastojanja Hideyoshijevog režima tako su propala. Apsolutno odbijanje Koreje da pošalje princa kao taoca ili darove je ono što je razbjesnilo Hideyoshija. Činilo se da Hideyoshi vjeruje da je Koreja odbila njegove uvjete jer je još uvijek posjedovala provincije Cholla i Chungcheong⁴⁸. Stoga je naredio potpuno uništenje tih južnih provincija. Poslušao je nove savjete Kate Kiyomase i ostalih koji se zalagali za nastavak ratovanja kao jedinog načina da se osvete za poniženje, a korejski narod je upravo onaj koji će platiti najviše zbog prevare.

⁴⁷ Hur Nam-Lin, „Toyotomi Hideyoshi's effort of retreat and the ending of the East Asian war“, *Chinese studies in history* (2019), Vol. 52, NO. 1: 64.

⁴⁸ Nam-Lin, „Toyotomi Hideyoshi's effort of retreat and the ending of the East Asian war“, 65.

3.2 Cijena slave

Cilj Hideyoshija u njegovoj drugoj invaziji na Koreju bio je u potpunosti različit od prvog. 1592. godine usmjerio je pogled prema Kini. Koreja je bila samo put do nagrade, koji treba proći što prije, kako bi došlo do prave bitke, bitke za Peking. Do 1597. godine potpuno je odustao od ovog plana. Sada Hideyoshi uviđa da je Kina prevelika i predaleka za pokoriti čak i za velikog osvajača poput njega. Ovaj put mu je meta bila sama Koreja, ili preciznije južna polovica poluotoka.

Hideyoshi je namjeravao ojačati i svoju reputaciju u Japanu kad je 1597. godine poslao svoju vojsku natrag u Koreju. Odbijanje Ming carstva da ga tretira kao ravnopravnog, zajedno s odbijanjem Korejaca da mu pošalju princa kao taoca kao što je tražio, označilo je prvi put u njegovoj karijeri da nekoga nije uspio prisiliti ili na neki drugi način natjerati protivnika u željenu poziciju. Već je pokazivao znakove slabosti, bio je star sa preko 60 godina, lošeg fizičkog stanja, i činilo mu se da nema drugog izbora nego da ponovno napadne Koreju kako bi vlastitom narodu pokazao da je ostao njihov čvrst gospodar. Morao ih je podsjetiti na to, ne samo zbog sebe, već i zbog svog nasljednika Hideyoriya. Hideyori je imao samo četiri godine 1597. godine, daleko od toga da može obraniti svoje pravo na vladavinu ako mu otac umre. Japanci su se vratili u Koreju bez prevelikog optimizma. Ovaj put su znali da će se suočiti sa neumoljivim neprijateljem - Korejci su bili slabi, ali ogorčeni i puni mržnje, sa jakom kineskom vojskom iza leđa.

Okupacija provincija Cholla i Chungcheong bio je Hideyoshijev plan nakon povratka u Koreju. Usput je japanska vojska klala korejsku vojsku i ljude. Hideyoshi se nadao da će tako okrutno klanje iskoristiti za izazivanje terora i dovesti Koreju do potpunog povlačenja snaga. Ako bi postigli svoj cilj, Japanci bi mogli dominirati čitavom južnom polovicom korejskog poluotoka. To je bila kazna Korejcima zato što su se usudili stati protiv njega, a demonstrirao je Kinezima da još uvijek ima moć i odlučnost da ih izazove kad god poželi. Ambicije prema Kini su i dalje postojale, ali su bile znatno manje.

Od početka ožujka do sredine kolovoza snage su stizale na južnu obalu Koreje⁴⁹. Ovo okupljanje snaga bilo je sporo i metodično. Hideyoshijevi zapovjednici umjesto toga proveli su

⁴⁹ Hawley, *The Imjin War*, 445.

nekoliko mjeseci skupljajući svoje snage i jačajući svoju obranu u kampovima na jugoistočnom dijelu otoka koju su mogli proširiti prema provinciji Cholla i u Kyongsang. Vratili su se u Koreju kako bi zauzeli i zadržali teritorij, a ne samo prošli. Hideyoshi je odlučio svoje ekspedicijske snage staviti na samodostatnije područje nego što je to učinio 1592. godine. Od njegove vojske se sada očekivalo da Korejcima oduzmu rižu i žive od zemlje. To objašnjava veliko kašnjenje između povratka u Koreju početkom ožujka i pokretanje njihove kopnene ofenzive tek u kolovozu i rujnu: čekali su da riža dozrije tako da je mogu iskoristiti. To je bio i razlog zašto je njihova kopnena ofenziva započela prodorom u provinciju Cholla - Cholla, najplodnija regija kraljevstva, bila je žitnica Koreje⁵⁰.

Očekujući nastavak rata od Japanaca, Kinezi su odlučili u drugom mjesecu 1597. poslati novu ekspedicijsku silu kao potporu svojoj vazalnoj državi, Koreji. Sredinom šestog mjeseca, prvi dio vojske stigao je do Namwona, grada u provinciji Cholla u blizini granice s Kyongsangom, gdje su se utvrdili i pripremali na opsadu. Dva mjeseca kasnije, međutim, Namwon je pao pred jakom japanskom silom stavljajući cijelu provinciju Cholla na milost i nemilost osvajača⁵¹. U isto vrijeme još jedna velika japanska vojska, pod zapovjedništvom Hidemota stigla sa tri strane iz Kyongsanga i upala u Chungcheong provinciju da izazove glavno tijelo Ming vojne sile, koja je imala sjedište u Seoulu. Divizija ove vojske, predvođena Katom Kiyomasom, je čak prodrla u provinciju Kyonggi, stigavši do Chiksana koji je bio u blizini Seoula⁵². Ovaj put, međutim, Japanci nisu stigli dalje. Bitka kod Chiksana i poraz Japanca su u ovom trenutku u ratu bitni jer označava vrijeme kada se Japanci moraju početi povlačiti prema jugu. Njihovoj floti je također blokiran pristup i nisu mogli pomoći kopnenim snagama. Kružili su oko jugozapadnog ugla poluotoka i krenuli prema Žutom moru kroz tjesnac Myongnyang kada ih je presrela i porazila korejska mornarica pod zapovjednikom Yi Sun-sinom. Pomorska bitka kod Myongnyanga od 24. do 26. listopada 1597. označila je preokret u Hideyoshijevoj drugoj invaziji⁵³. Iako je druga kampanja, koja je počela 27. kolovoza 1597. godine, započela s događajem rijetkim u ovom ratu, japanskom pobjedom na moru, Japanci su već dva mjeseca kasnije izgubili prednost, a Koreja ponovno dolazi do izražaja s jakom mornaricom⁵⁴. Japanci

⁵⁰ Hawley, *The Imjin War*, 446.

⁵¹ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 287.

⁵² Hawley, *The Imjin War*, 478.

⁵³ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 287.

⁵⁴ Hall, McClain, *The Cambridge History of Japan*, 286.

su ponovno prisiljeni u defenzivu i povlače se na utvrđena mjesta duž obale gdje su bili najbliže Japanu.

Japanci u svom lancu utvrda duž južne obale Koreje nisu imali previše samopouzdanja nakon opsade Ulsana u siječnju i veljači 1598. godine⁵⁵. Dok je bilo ohrabrujuće što je tvrđava izdržala, i što su masivne kineske i korejske vojske odbačene, pobjeda je bila skupa i cijeli pothvat se lako mogao pretvoriti u katastrofu. Činilo se samo pitanje vremena kada će doći druga, čak i veća kineska ofenziva. 3. ožujka 1598., tri tjedna nakon bitke kod Ulsana, nekoliko Hideyoshijevih daimyōa su poslali pismo natrag u Japan tražeći dopuštenje da napuste neke od svojih ranjivijih tvrđava kako bi mogli konsolidirati svoje snage na nekoliko ključnih mjesta. Hideyoshi je isprva odbio. Pokrenuo je svoju drugu invaziju na Koreju da kazni Korejce zbog neprihvatanja njegovih zahtjeva i da pokaže Kinezima da je on sila, sa snagom potpuno jednakom onoj cara Wanlija na svom Nebeskom prijestolju. Hideyoshijeva svrha je bila pokazati svoju moć. Zbog toga je odbio zahtjev svojih zapovjednika da napuste neke od svojih utvrda i konsolidiraju svoje trupe, jer bi to njegovim neprijateljima poslalo posve pogrešnu poruku: da je ranjiv i slab umjesto neslomljiv i jak. S druge strane, Hideyoshi je već postigao osnovni cilj u drugoj invaziji. Sam čin slanja vojske natrag u Koreju pokazao je Peking u da je ostao jak i odlučan kao i uvijek, i da je mogao marširati kroz njihovu vazalnu državu kad god je poželio. Nije bilo svrhe u produljivanju sukoba, svoju moć je već demonstrirao, i sada je glavno pitanje bilo kako najbolje privesti kraju tu aferu, a istovremeno sačuvati obraz. Hideyoshi je shvatio da bi napuštanje tvrđava potkopalo njegovu poruku snage i odlučnosti, i zato taj zahtjev nije odobrio.

No ipak zadržavanje svojih trupa u Koreji postajalo je sve neodrživije. Prvi problem je bio problem zaliha. Područje južne Koreje bilo je opustošeno i depopularizirano nakon dvije invazije i šest godina rata, i postaje nemoguće da japanske snage ondje, po Hideyoshiovoj direktivi, žive od riže i zemlje, što je bio inicijalni plan. Većina hrane koja im je bila potrebna morala je biti isporučena iz Japana, što je bio ogromni logistički teret s obzirom na broj ljudi koje treba prehraniti. Hideyoshi je također bio svjestan rizika kojem je izlagao vojsku u Koreji. Čak i kad bi njegove trupe uspjele pobijediti drugu ofenzivu Ming carstva, vjerojatno bi pretrpjeli velike žrtve, a to ne bi doprinijelo demonstraciji moći koju su ustanovili. Ako bi ih Kinezi porazili, Hideyoshiju bi se nanijela ogromna šteta, i japanska reputacija bila bi

⁵⁵ Hawley, *The Imjin War*, 505.

izgubljena. Uzimajući u obzir ova dva čimbenika - poteškoće održavanja vojske u Koreji i ravnoteža rizika i nagrade - bilo je samo pitanje vremena prije nego Hideyoshi prihvati savjet svojih zapovjednika da mora doći do promjene u rasporedu njegovih trupa. U lipnju 1598. godine Hideyoshi je poslao naredbe u Koreju opozivajući otprilike polovicu svojih trupa natrag u Japan. Preostale snage u Koreji ulogorile su se u Ulsanu, u Sosaengpu, u Kimhaeu i Changwonu, na otoku Koje, u Sachonu, na otoku Namhae, i u Sunchonu, sveukupno preko 64 000 ljudi⁵⁶.

Rat će trajati još pola godine a ova povlačenja trupa označuju početak kraja. U kasno ljeto 1598. godine, dok su se okupljale nove kineske i korejske vojske kako bi pripremile novu ofenzivu protiv preostalih Hideyoshijevih trupa, on je umirao u svojoj palači u Fushimiju. Kad je umro 18. rujna 1598., vođenje poslova palo je u ruke njegovog najužeg kruga vijećnika i povjerenika, koji su znali da oni moraju brzo završiti rat ili sami preuzeti odgovornost za kontinuirano rasipanje japanske radne snage i resursa u stranoj kampanji koja je malo obećavala. Članovi te vladajuće klike, koji ni na koji način nisu bili ujedinjeni, su shvatili da im nedostaje moć kojom je Hideyoshi natjerao daimyoe različitih interesa da se udruže u tim invazijama. Oni dakle nisu imali drugog izbora nego tražiti što hitniji odlazak japanskih trupa od neprijatelja, izvlačenje s poluotoka i povratak kući.

Isprva su pokušali spriječiti da se vijest o Hideyoshijevoj smrti pročuje. Pismo koje je potpisalo Hideyoshijevo Vijeće petorice točno tjedan dana nakon smrti navodi kako se on oporavlja od bolesti. Još jedan dokument navodi kako se Hideyoshi oporavlja, naglašavajući da je već ranije dao upute za primirje. Vijeće petorice je trebalo voditi pregovore o primirju i povlačenju iz Koreje; u zamjenu za predaju japanskih utvrda ondje, Japanci su bili spremni prihvatiti da korejski princ bude poslan kao talac u Japan ili će se zadovoljiti sa pošiljkom neodređene količine riže, tigrove kože, leopardove kože i meda od Korejaca. Japanski zahtjevi su se znatno smanjili od početka rata, i još više od Hideyoshijevih sedam zahtjeva.

Saisho Shotai bio je pouzdani savjetnik Toyotomija Hideyoshija i povjereni su mu poslovi diplomacije. Iz njegovih dokumenata se može vidjeti da su uvjeti Hideyoshija za Koreju promijenjeni iz slanja princa kao taoca, u slanje darova, zatim opet promijenjeni u to kako u pismu u traži samo ispriku Koreje kao razlog za povlačenje⁵⁷. Toyotomi Hideyoshi uvelike je

⁵⁶ Hawley, *The Imjin War*, :516.

⁵⁷ Nam-Lin, „Toyotomi Hideyoshi's effort of retreat and the ending of the East Asian war“, 66.

smanjio svoje uvjete za okončanje rata, i također rekao da je to bilo u ime Toyotomija Hideyorija, njegovog sina. Koreja nikad nije odgovorila na taj zahtjev, a Hideyoshi je do svoje smrti htio da se Koreja ispriča. Još uvijek nije napustio misao da je Koreja i dalje meta koju treba pokoriti. Za što bi Koreja trebala tražiti oprost Hideyoshi nikada nije spomenuo.

Napori i pregovori Toyotomija Hideyoshija bili su za očuvanje vlastitog režima. Oduvijek ga je brinula sigurnost njegovog režima i takva briga dovela ga je i do njegovog kolebanja između mira i rata s Korejom. Odlučio je napasti Koreju, ali je tijekom rata premašio njegova očekivanja. Ni rat ni mir nisu bili dobri odgovori, nije mogao napredovati niti se povući i znao je da neće živjeti još dugo, pa su ga ti problemi brinuli više nego druge. Jedina Hideyoshijeva želja na kraju je bila sigurnost sina Hideyorija. Rođenje sina mu mijenja pogled na rat te, iako želi osvojiti Koreju, želi što prije i završiti s ratom jer se sve više osjeća nesigurno i brine za ono što bi mogao ostaviti sinu. Kontrast između njegove ratne i agresivne prirode dolazi u sukob sa onim instinktom za preživljavanje kojeg prije gotovo da i nije bilo jer je išao „grlom u jagode“ odnosno u te invazije ni ne pomišljajući da će možda izgubiti. Niti jednom do tada u Japanu nije.

Unatoč još nizu manjih pobjeda, Japanci će se kući vratiti izrazito oštećeni. Kineske i korejske vojske su snažno udarile na ključne pozicije japanskog lanca utvrda. Ulsan je bio napadnut, ali ga je još jednom obranio Kato Kiyomasa. Nakon što su odbili početne napade, ostali su zablokirani od strane kineske postrojbe pod vodstvom Chena Lina i korejskih ratnih brodova kojima je zapovijedao Yi Sun-sin. Kineska i korejska flota su žestoko okrnjile japanske sile; Japanci su izgubili 250 od svojih 500 brodova.⁵⁸ Na korejsku žalost, admiral Yi Sun-sin, ubijen je tijekom tih sukoba tj. bitke kod Noryanga⁵⁹. To je bila posljednja bitka u Imjin ratu.

⁵⁸ Kim, *A history of Korea: from „Land of the Morning Calm“ to states in conflict*, 234.

⁵⁹ Hawley, *The Imjin War*, 555.

4. Zaključak

Imjin rat bio je neuspješan za Japan i Hideyoshija. Oni su dobili većinu bitaka, ali su naposljetku izgubili rat, čiji kraj Hideyoshi nije niti doživio. Za Koreju je rat bio razorna tragedija tijekom koje je cijela nacija poharana, administracija i gospodarstvo su poremećeni a Choson dinastija se nikad nije u potpunosti uspjela oporaviti od svih udaraca.

Tijekom druge invazije Hideyoshiju je želja bila povući se iz rata sačuvanog obraza, ali to je također bilo neuspješno jer su Japanci pretrpjeli teške gubitke i sramotno se povukli s poluotoka. Koreja je ostala opustošena i prazna, iako pobjednica. Japanci su je ostavili u pepelu, sa ranama na psihi koje još dugo neće zacijeliti. Tijekom japanskih napada tisuće su Korejaca ubijeni ili unakaženi, nije se pravila nikakva razlika između boraca i civila, muškaraca, žena ili djece. Način na koji su Japanci brojali i evidentirali broj svojih žrtava bilo je skupljanjem nosova. Odrezali bi nosove, konzervirali ih u soli, spakirali u bačve i prosljeđivali Hideyoshiju u Japan. Bila je to neka vrsta tekućeg računa i osnova kojom su se računale buduće nagrade za generale i njihove trupe. Japansko klanje je znatno smanjilo cjelokupan broj stanovništva Koreje. Cijela kampanja bila je tako ambiciozno zamišljena i izvedena da se postavlja pitanje je li Hideyoshi uopće bio razuman. U njegovoj glavi bilo je niz uvjerljivih razloga za poduzimanje invazija, kao i brojne koristi koje bi se mogle steći ako bi bile uspješne. Tijekom svoje karijere nije znao gotovo ništa od poraza a nikada nije ni zamišljao mogućnost poraza. Upravo njegove ambicije i diktiraju njegov pad – zbog svog manjka iskustva izvan granica Japana nije predvidio koliki će problem biti logistika prelaska u Koreju i opskrba vojske koja je bila kilometrima udaljena. Njegova najveća pogreška je ta što on sam nikad nije bio na terenu u Koreji i zapovijedao svojim trupama. Sve su to obavljali njegovi generali, koji su s vremenom postajali sve neskloniji dati mu točna izvješća jer su se bojali kazne koja će ih steći. S krivim informacijama, velikim apetitom i željom za dokazivanjem, Hideyoshijeva druga invazija bila je od početka osuđena na propast.

Velik broj Korejaca koji nisu stradali u ratu, su odvedeni u roblje u Japan koji su bili prisiljeni služiti kao radnici. Jedna od rijetkih pozitivnih strana rata bio je upravo kulturni doprinos korejskih zarobljenika u Japanu- oni su sa sobom donijeli vrhunske tehnike keramike pomoću kojih dolazi do revolucije u lončarstvu u Japanu. Japan je ustvari uvelike profitirao od Koreje. Hideyoshijev pokušaj osvajanja Kine nije uspio, a Ming dinastija je došla do ruba propasti na način koje Hideyoshi nije mogao predvidjeti. Tijekom slanja vojske u Koreju da blokiraju

Hideyoshijevo napredovanje, Ming Kina, koja je već bila u lošem financijskom stanju, bila je prisiljena potrošiti još više radne snage nego što si je mogla priuštiti, oslabjevši na mjestima gdje su se pojavljivale nove prijetnje. Slabost se očitovala u njenoj nemogućnosti održavanja vojske koja je bila tolika da su se teško zadovoljavale njezine sve potrebe.

Nakon rata Koreja je prekinula diplomatske odnose s Japanom, no u naporima da vrati korejske ratne zarobljenike, morala je stupiti u prijateljske odnose. S obzirom na strašno ratno uništavanje Koreje i gorčine koja je ostala zbog Hideyoshijeve agresije, nevjerojatno je kako su brzo obnovljeni normalni odnosi između Japana i Koreje. Do 1603. godine u Koreju je vraćeno oko 800 zatvorenika a sljedeće godine je korejska vlada poslala izaslanika Yujonga u Tsushimu s vijestima dobrodošlice kako je stanovnicima Japana opet bi bilo dopušteno doći u Pusan i trgovati. Yujong je vratio više od 7000 zarobljenika, te su obje zemlje razmijenile delegate. Japansko-korejski odnosi su obnovljeni, a uvjeti novog sporazuma iz 1609. godine bili su do tada najteži: Japancima je bilo dopušteno poslati ne više od dvadeset brodova u Koreju godišnje, Pusan će biti jedina ulazna luka otvorena za Japance a bili su ograničeni na trgovačku tvornicu na periferiji tog grada i više nisu smjeli putovati u glavni grad Seoul. Nakon Hideyoshijeve smrti, vlast u Japanu preuzima Tokugawa Ieyasu (1543.-1616.) i uspostavlja se Tokugawa šogunat. Šogunat je postao izrazito konzervativan u težnji za stabilnošću i mirom. Jedna od prvih briga bila im je osigurati poslušnost daimoya. Zabranjeno im je graditi nove dvorce, nisu smjeli popravljati ni postojeće bez odobrenja. Tijekom sljedećih desetljeća japanski samuraji postupno su postajali dio političke i intelektualne elite, a društveni poredak će se pretvoriti u nepromjenjivu hijerarhiju, s poljoprivrednicima i trgovcima na dnu kojima gospodari privilegirana klasa samuraja, a šogunat na vrhu sa apsolutnom kontrolom.

Konzervativizam Tokugawa šogunata raste naročito u politici koja je kontrolirala japanske kontakte s vanjskim svijetom, posebno sa Zapadom. Iskorjenjuje se kršćanstvo, zabranjeno je putovanje u inozemstvo i prekinuti su svi kontakti s katoličkom Europom. Šogunat od sada vodi politiku sakokua ili „povučenosti“, čiji je cilj da se strana trgovina strogo kontrolira, i da se rijetki diplomatski odnosi održavaju samo sa susjedima, poput Koreje. Ovakva zatvorenost Japana potrajati će sve do sredine 19. stoljeća i Meiji restauracije čime započinje novo poglavlje japanske povijesti.

5. Literatura

- Andressen, Curtis, *A short history of Japan: from samurai to Sony*, Allen&Unwin, 2002.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. "Chosŏn dynasty." Encyclopedia Britannica, September 25, 2019., pristup ostvaren 19. srpnja 2021., <https://www.britannica.com/topic/Choson-dynasty>.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. "Katō Kiyomasa." Encyclopedia Britannica, July 29, 2021., pristup ostvaren 19. kolovoza 2021., <https://www.britannica.com/biography/Kato-Kiyomasa>.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. "Learn about the core values and beliefs of Confucianism." Encyclopedia Britannica, April 29, 2021., pristup ostvaren 20. srpnja 2021. <https://www.britannica.com/summary/Confucianism>.
- Chan, Robert Kong, *Korea-China Relations in History and Contemporary Implications*, The University of Hong Kong, 2018.
- Hahn, Bae-ho, "Korea." Encyclopedia Britannica, January 25, 2019. , pristup ostvaren 19. srpnja 2021., <https://www.britannica.com/place/Korea>.
- Hall, John Whitney; McClain, James L., *The Cambridge History of Japan, Volume 4, Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008.
- Hawley, Samuel, *The Imjin War: Japan's Sixteenth Century Invasion of Korea and Attempt to Conquer China*, Conquistador Press, 2014.
- Kim, Jinwung, *A history of Korea: from „Land of the Morning Calm“ to states in conflict*, Indiana University Press, 2012.
- Kuwata, T. "Toyotomi Hideyoshi." Encyclopedia Britannica, September 14, 2020., pristup ostvaren 20. srpnja 2021., <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>.
- Nam-Lin, Hur, „Toyotomi Hideyoshi's effort of retreat and the ending of the East Asian war“, *Chinese studies in history* (2019), Vol. 52, NO. 1, 59-72.
- Twitchet, Denis; Fairbank John K., *The Cambridge History of China, Volume 8, The Ming Dynasty, 1368-1644, Part 2*, Cambridge University Press, 2008.
- Weiming, T. "Confucianism." Encyclopedia Britannica, August 12, 2019., pristup ostvaren 20. srpnja 2021., <https://www.britannica.com/topic/Confucianism>.